

Concerto
BUDAPEST

SZERGEJ KRILOV

és a Concerto
Budapest

2024. JANUÁR 13.

SZOMBAT 19.30

Zeneakadémia | Nagyterem

SAINT-SAËNS: Sámson és Delila, op. 47 - Bacchanália a III. felvonásból

LALO: Spanyol szimfónia, op. 21

1. *Allegro non troppo*
2. *Scherzando - Allegro molto*
3. *Intermezzo - Allegro non troppo*
4. *Andante*
5. *Rondo*

- szünet -

BIZET-SCSEDRIN: Carmen-szvit

*Bevezetés / Tánc / Első közzjáték / Őrségváltás /
Carmen belépője és Habanera / Jelenet / Második közzjáték /
Torreádor / Torreádor és Carmen / Adagio / Jóslat / Finálé*

Szergej Krilov hegedű
Concerto Budapest

Vezényel:

Keller András

CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR – zene szenvedéllyel

A Concerto Budapest szimfonikus zenekar Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenészei játékában, előadásukat a zene szenvedélyes szeretetével teszik feledhetetlenné a közönség számára is.

A zenekar egyike Magyarország legrégebbi együtteseinek, a több mint százéves múltat magáénak tudható Concerto Budapest elődje 1907-ben alakult meg. Zeneigazgatója és vezető karmestere a 2007-es centenárium óta Keller András világhírű hegedűművész-professzor, a Keller Quartet alapítója.

A Concerto Budapest Keller András személyében és vezetésével a magyar kamarazenélés legnemesebb tradícióit viszi tovább, melyeket Bartók Bélától és Weiner Leótól Végh Sándoron és Rados Ferencen át Kurtág Györgyig ívelő folytonosság és zenei szellemiség fémjelez.

A zenekar állandó vendégei olyan elismert magyar zenészek, mint Takács-Nagy Gábor, Eötvös Péter, Ránki Dezső, Várjon Dénes, Kelemen Barnabás, Baráti Kristóf, Fenyő László, Szűcs Máté, Berecz Mihály és Perényi Miklós, visszatérő nemzetközi vendégzólístái közé tartozik Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Khatia Buniatishvili, Lucas Debargue, Mihail Pletnyov és Jevgenyij Koroljov.

A Concerto Budapest tiszteletbeli elnöke Kurtág György, a kortárs zene élő legendája.

KEDVES KÖZÖNSÉGÜNK!

Az idei évad koncertismertetőit egy zenetudós írja. Nem kell megijedni: Mona Dániel zenetörténész valamennyi általa vezetett műsorban vagy a keze alól kikerülő írásban arra törekszik, hogy közvetlen, figyelemfelkeltő és gyakran szórakoztató stílusban hozza közelebb a klasszikus zenét a hallgatókhoz. Ifjúsági programok vezetője, hangversenyek és fesztiválok házigazdája, pódiumbeszélgetések moderátora, zenekritikus és tanár – egy szóval ismeri a hazai koncertélet történéseit és szereplőit, valamint tudja, hogyan lehet közérthetően beszélni a zenéről. Koncertjeinkre is alkalmazható mottója: **HALLGASSANAK SOK JÓ ZENÉT!**

Camille SAINT-SAËNS

Sámson és Delila, op. 47 – Bacchanália a III. felvonásból

- 1. A háromfelvonásos operát Saint-Saëns többször félbehagyta, és végül 1876-ban fejezte be.**
- 2. A szerző számos operát komponált, de manapság csak a *Sámson és Delila* látható olykor színpadon.**
- 3. Az orgiasztikus táncjáték, a Bacchanália a templom lerombolása előtt, a Sámson megalázó tömeg szórakoztatására szólal meg a darabban.**

Hihetetlen belegondolni, hogy Liszt Ferenc nemcsak saját zenéivel tett rengeteget a zeneirodalom gyarapításáért, hanem gesztusaival is. Virtuóz reminiscenciáiban a közönség megismerhetett esetleg kevésbé elterjedt műveket is, Schumann az ő zongorakivonata alapján írt a hangszerezésre is kiterjedő kritikát Berlioz *Fantasztikus szimfóniájáról*, de Liszt nemegyszer bátorította is kollégáit, hozzájárulva ezzel némely azóta világhírű zene megszületéséhez. Saint-Saëns eredetileg oratóriumot szeretett volna komponálni Sámson és Delila bibliai történetéből, ám szövegírója, Ferdinand Lemaire rábeszélte, hogy érdemes lenne megpróbálkozni egy operával. Így is lett, csakhogy a zongorán bemutatott részletek nem nyerték el a válogatott közönség tetszését, ezért a szerző elbizonytalanodva félbehagyta a művet. Amikor újra nekifogott, a még mindig ott motoszkáló bizonytalanságot Liszt legyezte el. Amikor egyetlen színház sem akarta bemutatni a darabot, a pályatárs biztosította, hogy Weimarban megtartják a premiert. A *Sámson és Delila* igen lassan indult meg a nemzetközi siker útján, és ha ma nem is tartozik a leggyakrabban előadott operák közé, bizonyos részletei népszerű koncertdarabbá váltak. Ilyen a szenvedélyes, érzéki Bacchanália is, amely Bacchusról, a bor és a mámor istenéről kapta a címét – és akkor el is tudjuk képzelni, milyen karakterű lehet a tánc. A tételben kétféle dallam váltogatja egymást. Az első ide-oda kanyarog, és ha ez nem lenne elég, hogy eszünkbe jusson egy kígyóbűvölés, az oboaszóló végleg megerősíti az asszociációt. A másik egy pregnáns, már-már filmzenei szakasz. De ha magunk elé képzeljük a megvakított és kikötözött Sámson, egészen más szájíze lesz a táncos jelenetnek.

Édouard LALO

Spanyol szimfónia, op. 21

- 1. Bár a mű címében a szimfónia szó szerepel, valójában inkább hegedűversenyről van szó, hiszen a zenekar élén egy szólóhegedűs áll.**
- 2. A cím másik szava, a „spanyol” egyszerre tiszteleg a legendás hegedűművész, Pablo de Sarasate nemzetisége és a szerző származása előtt.**
- 3. Az eredetileg négytételű darabot 1875 elején mutatták be Párizsban Sarasate szólójával, majd Lalo írt még egy tételt a mű közepére.**

A spanyol zenét komponáló francia szerzők sorát a koncerten Édouard Lalo nyitja. Bizet-vel szemben annyi mentsége azért van, hogy a családja spanyol származású. Miközben a kronológiai sort épp a *Carmen* kezdi, amely elindította Franciaországban a spanyolzene-őrületet. Amikor Lalo 1874-ben hallotta Sarasate 1. hegedűversenyét a szerző szólójával, újabb versenymű komponálása mellett döntött, amely ezúttal spanyol fűszerezéssel készült. A hegedűszólam kidolgozásában valószínűleg Sarasate is segítkezett. Ez már csak azért is valószínű, mert a műben több olyan technikai megoldás is megjelenik (bizonyos éneklő ívek, játékos felbontások és skálák), amelyek a virtuóz sajátjai voltak. A bemutató sikert aratott, és ha a mai közönség nagy része talán nem is ismer másik Lalo-művet, a *Spanyol szimfónia* beírta magát a köztudatba. A mérsékelt tempójú nyitótételben jellegzetes spanyol ritmusok jelennek meg. A hegedű és a zenekar egymásnak adogatja a tétel két főtémáját. Scherzando következik, ami valamiféle tréfás zenére utal. Ez esetben sebes spanyol keringőről van szó, még pontosabban seguidilláról, amelyet a *Carmen*ből jól ismerhetünk. A háromtagú forma középső szakasza igen rapszodikus: a zene számos izgalmas tempóváltással tartja fenn a figyelmet. Az utólag beszűrt középső tétel az Intermezzo nevet viseli, valójában újabb, ezúttal visszafogottabb iramú scherzóról van szó. Ezt követi a mű lassú tétele: fűledt és romantikus zene, amelyben a sőtét és lélekbe markoló tónus dominál. Végül rondófinálé zárja a szimfónia-versenyművet, amelyben a zenekar huncutul megvárakoztatja a hallgatóságot, mielőtt végre belépne a szolista.

Georges BIZET – Rogyion Konsztantyinovics SCSEDRIN

Carmen-szvit

- 1. Rogyion Scsedrin 1967-ben készítette el a Bizet zenéiből összeállított szvitet.**
- 2. A negyvenperces mű tizenhárom tételből áll, és nem követi pontosan Bizet történetét.**
- 3. A szvit Scsedrin felesége, a Bolsoj Színház primabalerinája, Maja Pliszeckaja számára készült, akárcsak a szerző többi balettzenéje.**

Amikor megláttam a műsorban a *Carmen-szvit* címet, azonnal beindult a fantáziám, hogy a Bizet-opera izgalmasabbnál izgalmasabb háttértörténetei és tudnivalói közül melyeket emeljem majd ki a leíráshoz. Hogy ez a szerző utolsó operája, mert néhány hónappal később meghalt. Hogy az úgynevezett ABC-operák, vagyis a világ legjátszottabb operáinak egyike az *Aida* és a *Bohémélet* mellett. Hogy az operatörténet legspanyolosabb alkotása, holott Bizet soha nem járt Spanyolországban. Hogy a híres – és amúgy tizenhárom eldobott változatot követő – Habanera valójában egy kubai tánc. Hogy míg az erotikus kromatikától fűtött Habanera ereszkedik, addig a Seguidilla dallama emelkedik. Hogy Carmen csak tánczenéssel kommunikál a darabban. Hogy a Torreádordalt egy próbán rögtönözte a szerző. És így tovább. De aztán utánaolvasva Scsedrin szvitjének, rájöttem, hogy ez a történet ugyancsak érdemel néhány mondatot. Egyrészt a mű vonósokra és ütőhangszerekre íródott, ami máris kuriózzummá teszi. Másrészt a felkérés is izgalmas: Alberto Alonso kubai koreográfus Carmen-balettet rendelt a szerzőtől, aki zavarba jött, vajon mit írhatna ő Bizet után a témában, avagy miként nyúlhatna hozzá a legendás opera zenéjéhez. A megoldás az lett, hogy Bizet három művéből válogatott össze tételeket, felhasználva a *Carmen*en túl *Az arles-i lány* kísérőzenéjének és *A szép perthi lány* című opera zenéjének részleteit. Az eredmény egy tizenhárom önálló tételből álló, hatásos táncszínműre lehetőséget adó szvit lett, „kísérlet két elme kreatív találkozására”, ahogy a szerző mondta. S bár a szovjet hatóságok be akarták tiltani a művet a premier után, mondván, megsértette Bizet alkotását, Sosztakovics közbenjárásának köszönhetően mégis repertoáron maradhatott. A *Carmen* legismertebb részeiről tehát nem kell lemondanunk, de közben hangszerelésben és zenei anyagát tekintve is jóval többet kapunk, mint amit „Carmen-szvit” címke alatt megszoktunk.

Szergej KRILOV hegedűművész

1970-ben, Moszkvában, zenészcsalád gyermekeként született. Ötévesen kezdett hegedülni, és tízévesen tartotta meg első zenekari turnéját orosz, kínai, finn és német hangversenytermekben. Még gyerekfejjel megnyerte a Rodolfo Lipizer-versenyt, majd Salvatore Accardo növendékeként a cremonai Stradivari-versenyt, illetve a bécsi Kreisler-versenyt. Kivételesen meredek ívű karrierje során megfordult Európa, Amerika és a Távol-Kelet számos rangos hangversenytermében. Olyan zenekarokkal dolgozott, mint a Londoni Filharmonikusok, a Bécsi Szimfonikus Zenekar, az Angol Kamarazenekar, a Szentpétervári Filharmonikus Zenekar, a salzburgi Camerata Academica, a Mariinszkij Színház Zenekara, az NHK Szimfonikus Zenekara, a Cseh Filharmonikus Zenekar vagy a Filarmonica della Scala. Közeli muzsikusi és emberi kapcsolat fűzte Msztyiszlav Rosztropovicshoz, aki meghatározó befolyással volt művészi pályájának alakulására, és akivel sokszor zenélt együtt. Szergej Krilov napjaink olyan jelentős karmester-egyénségeivel dolgozott, mint Vasily Petrenko, Fabio Luisi, Jukka-Pekka Saraste, Marin Alsop, Nikolaj Znaider, Ton Koopman, Roberto Abbado, Mihail Pletnyov, Andrey Boreyko, Dmitry Liss, Andris Poga, Kocsis Zoltán és Vladimir Ashkenazy.

2012 óta a Luganói Konzervatórium professzora. Számos rangos nemzetközi verseny zsűrijében vett részt, többek között a 16. Nemzetközi Csajkovszkij Versenyen, a 10. Fritz Kreisler Hegedűversenyen Bécsben, valamint a genovai Nemzetközi Niccolò Paganini Verseny 55. és 56. alkalmán, ahol a zsűri elnöke volt.

KELLER András karmester

1960. július 31-én született Budapesten. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanárai Kovács Dénes, Rados Ferenc és Kurtág György voltak, Salzburgban Végh Sándor tanítványa volt.

1983-ban Ferencsik János meghívására az Állami Hangversenyzenekar koncertmestere, egyidejűleg az Országos Filharmónia szólólistája lett. 1984 és 1991 között a Budapesti Fesztiválzenekar koncertmestereként is működött. 1987-ben megalapította a Keller Quartetet (Piliz Jánossal, Gál Zoltánnal és Kertész Ottóval), amellyel 1990-ben megnyerték a világ két legjelentősebb vonósnégyesversenyét: a Reggio Emilia-i Borcian-i és az Evian-versenyt. Az együttes rendszeres fellépője a nagy európai és amerikai fesztiváloknak és hangversenytermeknek, többször turnéztak a világ számos pontján. Keller András szóló- és kamarazene-felvételeivel elnyerte a legrangosabb díjakat, például 1996 és 2006 között hat alkalommal a Deutsche Schallplattenpreis. Rendszeres vendégművésze az olyan legjelentősebb fesztiváloknak, mint a salzburgi Festwochen vagy a luzerni és a montreux-i fesztivál. 2007-től a Concerto Budapest szimfonikus zenekar karmestere és művészeti vezetője. 2016 januárja óta Keller András a világ egyik legprominensebb zenei intézményének, a londoni székhelyű Guildhall School of Music and Dramának kiemelt hegedűprofesszora, 2018-tól a Béla Bartók International Chair birtokosa. Világszerte tart mesterkurzusokat.

Számtalan nemzetközi díja mellett 1995-ben Liszt-díjat kapott a Keller Quartet tagjaként, 2012-ben Bartók–Pásztory-díjjal és Érdemes Művész kitüntetéssel, 2021-ben Kossuth-díjjal, 2022-ben pedig Prima Primissima díjjal jutalmazták munkásságát.

13 JANUARY 2024 19.30 | LISZT ACADEMY, GRAND HALL

SERGEI KRYLOV and the Concerto Budapest

SAINT-SAËNS: Samson et Dalila

LALO: Symphonie espagnole, Op. 21

BIZET-SCSEDRLIN: Carmen suit

Sergei Krylov violin

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor: **András Keller**

Some French composers and a world of exotic music – this would be a worthy summary of this concert programme. On this evening, familiar passages from popular pieces by three maestros from the 19th century will be performed. The melodies will be both Spanish in nature and oriental, since the first work to be heard will be the orgiastic Bacchanalia, that is, the sultry, oriental ballet from Saint-Saëns' *Samson and Delila*, which will be truly striking even without the stage setting of God Dagon's temple. The title of Édouard Lalo's best known orchestral piece anticipates a symphony, however, we can regard it as a violin concerto: Sergei Krilov, the soloist, is a popular acquaintance of both the Hungarian audience and Concerto Budapest. The *Spanish Symphony* premiered in Paris in 1875, and it was only a few weeks later that another French-Spanish masterpiece, *Carmen*, was first performed. In the second half of the concert, the most popular excerpts from Bizet's opera will be conducted by András Keller. Furthermore, these melodies were merged into a suite by Rodion Shchedrin in 1967, originally for the great ballerina (and wife of the composer), Maya Plisetskaya, to provide her with musical accompaniment.

2024. JANUÁR 19. 19.30 | MŰPA

INZERT

ÖRKÉNY
ÖI
SZÍNHÁZ

ARVID ENGEGÅRD

és a Concerto Budapest

BRAHMS

Variációk egy Haydn-témára, op. 56

SCHUMANN

Versenymű négy kürtre és zenekarra, op. 86

STRAVINSKY

Petruska

Tóth Bálint, Benyus János,

Lakatos Péter, Hamar Máté kürt

Concerto Budapest

Vezényel: **Arvid Engegård**

Közreműködik: **Csuja Imre**,
az Örkény Színház és
a Concerto Budapest „INZERT”
programorozat keretében

ARVID ENGEGÅRD
© Espen Mortensen

CSUJA IMRE © Horváth Judit

**concerto
BUDAPEST**

concertobudapest.hu

[concertobudapest](https://www.facebook.com/concertobudapest)

[concerto_budapest](https://www.instagram.com/concerto_budapest)

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM